

Λιθοξόος Νικόλαος

Περίληψη :

Ο Νικόλαος Λιθοξόος ήταν λόγιος από τις Σαράντα Εκκλησίες της Ανατολικής Θράκης. Έζησε στα τέλη του 19ου και τις αρχές του 20ού αιώνα. Υπηρέτησε για πολλά χρόνια ως διευθυντής του Φροντιστηρίου Τραπεζούντας και συνέβαλε στον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη του.

Τόπος και Χρόνος Γέννησης

1868 – Ανατολική Θράκη

Τόπος και Χρόνος Θανάτου

1938 - Αθήνα

Κύρια Ιδιότητα

Εκπαιδευτικός

1. Τα πρώτα χρόνια

Ο Νικόλαος Λιθοξόος γεννήθηκε στις Σαράντα Εκκλησίες της Ανατολικής Θράκης το 1868. Μετά την αποπεράτωση των εγκύκλιων σπουδών του, συνέχισε τις σπουδές του στην Πατριαρχική Κεντρική Ιερατική Σχολή και στη συνέχεια σπούδασε φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ξεκίνησε την εκπαιδευτική του σταδιοδρομία ως δάσκαλος στην Ελλάδα, αλλά σύντομα (το 1893) προσκλήθηκε για να αναλάβει για έξι χρόνια τη σχολαρχία στο [Φροντιστήριο Τραπεζούντας](#). Το 1900 αποφάσισε να συνεχίσει τις σπουδές του στο εξωτερικό και για το λόγο αυτό πήγε στη Γενεύη και την Ιένη, όπου παρακολούθησε μαθήματα παιδαγωγικών και φιλοσοφίας. Παράλληλα δίδασκε ελληνικά το γιο του ευεργέτη της [Τραπεζούντας](#) Κ. Θεοφύλακτου, ο οποίος ήταν εγκατεστημένος στη Γενεύη. Αφού ολοκλήρωσε τις σπουδές του, επέστρεψε στην Τραπεζούντα, όπου ανέλαβε –ως διάδοχος του [Μ. Παρανίκα](#)– τη διεύθυνση του Φροντιστηρίου για δεκατέσσερα συνεχόμενα χρόνια (1904/1905-1917/1918).¹

2. Τα χρόνια της σχολαρχίας στο Φροντιστήριο Τραπεζούντας

Κατά τη διάρκεια της θητείας του ως διευθυντής προώθησε με το παραπάνω την εκπαίδευση στο Φροντιστήριο, αφού το αναδιοργάνωσε σύμφωνα με τις ανάγκες της εποχής του. Την εποχή αυτή το Φροντιστήριο περιλάμβανε γυμνάσιο, διδασκαλείο και εμπορική σχολή. Εκσυγχρονίστηκαν τα εργαστήρια φυσικής και χημείας και εμπλουτίστηκε η συλλογή εποπτικών μέσων (χαρτών, πινάκων κτλ.). Παράλληλα με το γυμνάσιο ίδρυσε και τετρατάξιο εμπορικό τμήμα, προκειμένου να εξυπηρετήσει τις ανάγκες των συμπολιτών του που μετά την αποφοίτησή τους θα εντάσσονταν απευθείας στα εμπορικά επαγγέλματα. Ταυτόχρονα στα χρόνια του λειτούργησε στοιχειώδες διδασκαλείο. Κατά τη γυμνασιαρχία του δεν αυξήθηκε μόνο ο αριθμός των μαθητών –που ξεπέρασε τους 1.250– αλλά προσελκύστηκαν στο Φροντιστήριο και πολλοί μαθητές από τη Ρωσία. Στα χρόνια της σχολαρχίας του Λιθοξόου φαίνεται πως υπήρχαν έντονες πνευματικές αναζητήσεις στην κοινωνία της Τραπεζούντας. Το πρόσωπό του έχει σχετιστεί με το [επεισόδιο χρήσης της δημοτικής γλώσσας](#) από ομάδα μαθητών του Φροντιστηρίου. Η αντίδρασή του στην επιλογή της δημοτικής υπήρξε έντονη, με αποτέλεσμα να ζητηθεί η επέμβαση του [μητροπολίτη](#) Τραπεζούντας [Χρύσανθου](#), ο οποίος ήταν μάλλον ευμενώς διακείμενος απέναντι στη δημοτική, πράγμα που μαρτυρείται και στο πλαίσιο των φιλικών του σχέσεων με το [Γ. Σκληρό](#).²

3. Αποχώρηση από την Τραπεζούντα – τα τελευταία χρόνια της ζωής του

Ο Λιθοξόος εγκατέλειψε την Τραπεζούντα το 1918. Κατέφυγε στη [Ρωσία](#) όταν πληροφορήθηκε για την επικείμενη ανακατάληψη της πόλης από τα τουρκικά στρατεύματα. Το 1919 προσκλήθηκε ως διευθυντής της [Ευαγγελικής Σχολής](#) της Σμύρνης, θέση την οποία κατείχε μέχρι το 1922. Μετά την εγκατάστασή του στην Ελλάδα διορίστηκε γυμνασιάρχης στη Νάξο και μετά στην Αθήνα, από όπου και συνταξιοδοτήθηκε. Πέθανε το 1938.

Λιθοξόος Νικόλαος

1. Για περισσότερα βιογραφικά στοιχεία για το Νικόλαο Λιθοξόο βλ. «Νικόλαος Λιθοξόος», *Αρχαίον Πόντου* 8 (1938), σελ. 449.
2. Για τις σχέσεις Σκληρού-Χρυσάνθου βλ. Λαμφίδης Ο., «Ο Γ. Σκληρός και ο μητροπολίτης Τραπεζούντος Χρυσάνθος Φιλιππίδης», *Τα Ιστορικά* 12/23 (1995), σελ. 351-368.

Βιβλιογραφία :

	Χρυσάνθος Φιλιππίδης, μητροπολίτης Τραπεζούντος , "Η Εκκλησία Τραπεζούντος", <i>Αρχαίον Πόντου</i> , 4/5, 1933, 1-1070
	Τασούδης, Γ. (επιμ.) , <i>Άρθρα και μελέται Χρυσάνθου αρχιεπισκόπου Αθηνών του από Τραπεζούντος, 1911-1949. Βιβλίο Τρίτο</i> , Αθήνα 1977
	Λαμφίδης Ο. , "Ο Γ. Σκληρός και ο μητροπολίτης Τραπεζούντος Χρυσάνθος Φιλιππίδης", <i>Τα Ιστορικά</i> , 12/23, 1995, 351-368
	Μακρίδης Γ. , "Αναμνήσεις ενός μαθητού του Φροντιστηρίου Τραπεζούντος", <i>Αρχαίον Πόντου</i> , 38, 1983, 521-528
	"Νικόλαος Λιθοξόος", <i>Αρχαίον Πόντου</i> , 8, 1938, 449

Δικτυογραφία :

	Το Φροντιστήριο Τραπεζούντας http://www.scribd.com/doc/7501324/2004-19001914-

Πηγές

Ποντιακά Φύλλα, 12 (Φεβρουάριος 1937), σελ. 5-6.